

Čtyři portréty odrůd ze Seznamu plodin

Z nového Seznamu plodin přinášíme čtenářům portréty čtveřice odrůd. Spolu s obrázkem také stručný populární popis jejich vlastností, původu apod.

Rajče – citrón!

Pěkné rajče, které si člověk na pohled může splést s citrónem, pochází z Ukrajiny.

Tyčkové rajče „Limon liana“

ny, ze vsi Mykolaivka, kde dlouho žije česká menšina. Tamní usadlíci nazývají toto tyčkové rajče „Limon liana“. Je to odrůda výrazné žluté barvy i citronovitého tvaru plodu. V hrozu nasazuje Limon liana větší počet plodů – citrónky jsou pak malé. Včasnou probírkou ale lze plody zvětšit až na pěkný citrón (hmotnost asi 100 g). Rajče je to spíše pozdní, vhodné u nás jen pro teplé polohy. Svým zajímavým vzezřením – na dálku by v něm asi většina lidí opravdu viděla citrón – však může být lákadlem pro všechny milovníky rarit.

Pšenice Katarka

Ve vývoji křesťanství hrála vedle hlavního proudu oficiální církve svou úlohu také menší společenství, která většinová církev mnohdy nevybíravými prostředky potlačovala. Jedním z nich byli kataři, křesťanská skupina, jež působila ve 12. a 13. století v oblasti Pyrenejí na jihu Francie a nakonec byla násilně zlikvidována. Do dnešních dnů se po katarech zachovala pšenice, kterou tehdy údajně pěstovali. Jedná se o pšenici dvouzrnku, jež má pluchaté zrno s vysokým obsahem cenných látek (bílkoviny, minerály apod.). Název odrůdy Katarka pochází podle toho, že tuto pšenici kataři pěstovali. Katarka se vysévá jako ozim a má úhledný klas tmavě fialové barvy s dlouhými osinami. Na dlouhém stéble působí tento tmavý skvost vskutku impozantně.

Dnes poslouží Katarka, než jako potravina, spíše k dekoraci na okrasné účely nebo podnět k historickému zamyšlení.

Lukulské hody na Hané

O tom, že na Hané rostlo mnoho pozoruhodných odrůd, není sporu. Jednou z těch zapomenutých je naše stará odrůda rajčat vyšlechtěná na Moravě z odrůdy Lukulus. Nese hezké jméno Hanácké nejranější. Je to tyčkové rajče salátového typu. Plod je oválný menší až střední 4–5 cm v průměru, červený, dvoukomorový. Rajče je to šťavnaté a velmi chutné – vždyť pochází z odrůdy nazvané po známých lukulských hodech, což je od dob antických až do dneška pojem pro vyhlášené lahůdky. Hanácké nejranější je, jak sám název říká, raná odrůda, což je důležité zejména v oblastech okrajových, kde je počasí pro pozdní odrůdy již málo příznivé a tyto odrůdy nestíhají uzrát. Hanácké nejranější lze pěstovat nejen na Hané, ale i jinde. Vysazovat ho můžeme venku na poli i v krytých prostorách (skleníky, fóliovníky).

Hanácké nejranější

Velký Ruský hrách

Některé odrůdy jsou nápadně velké až obří. Příkladem je tzv. Ruský hrách, který je typem dřevnatého zahradního hrachu. Odrůda je to velmi vzrůstná a vysoká – dorůstá až do výše dospělého člověka (při jejím pěstování je potřeba pamatovat na dostatečně vysokou a pevnou oporu, k níž by se úponky přichytila). Velké jsou však nejen rostliny, ale také lusky, jež jsou větší a mohutnější než lusky běžných zahradních hrášků. Mohutné, dlouhé a velké lusky skýtají ale sladoučký hrášek, na kterém si smlnou nejen děti, ale i dospělí. Ruský hrách se řadí po bok dalších „ruských“ odrůd – jak zní jejich lidové, neoficiální pojmenování. Připomeňme například známý Ruský česnek, který sází na podzim nejen milovník česneku. Tento paličák se vyznačuje velmi velkými stroužky, které ocení každý, kdo připravuje mnoho česneku do klobás při domácí zabijačce. Jinou „ruskou“ odrůdou je „Ruský obří mák“. Tento modrosemenný mák je pozoruhodný gigantickou a vysokou makovicí. Společnou vlastností všech těchto odrůd je, že jsou mohutné, silné, velké, obří – zkrátka „ruské“!

Text a foto: Petr DOSTÁLEK

Pšenice Katarka

Text a foto: Petr DOSTÁLEK

Ruský hrách